

~~Blødgøring~~ af drikkevand

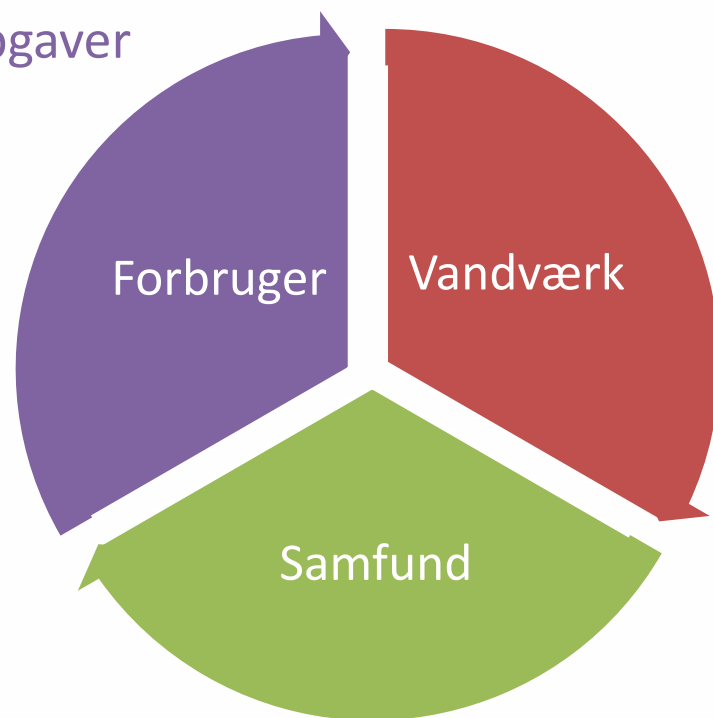
Kalkreduktion

Adoptering af pelletreaktor-metoden til
Danske Vandværk, Danwatec

Fordele ved at blødgøre drikkevand

- Beskyttelse af husholdningsapparater
- Færre reparationer og vedligeholdelsesopgaver
- Mindre forbrug af sæbe og vaskepulver
- Blødt vand er godt for huden
- Blødt tøj efter maskinvask
- Færre ressourcer på vandbehandling
- Beskyttelse af ledningsnettet
- Mindre energiforbrug / CO₂-udledning
- Mindre energiforbrug for fjernelse af fosfor fra spildevand

Erfaringer med blødgøring – pelletmetoden (Danwatec) i Danmark

- 2014: opstart: besøg på Hollandsk vandværk med fungerende pelletreaktor og samarbejde med hollandsk rådgiver, Royal HaskoningDHV (**Crystalactor**® teknologi), mere end 20 års erfaring
- 2015: implementering af forsøgsanlæg på Store Heddinge Vandværk
  - Teori / praksis over 2.400 m³ behandlet vand
  - Dokumenteret vand- og kalkpelletkvalitet
- 2016: Udarbejdet færdig løsningsforslag for:
  - Adoptering af teknologien til dansk grundvand
  - Håndtering af overskudsmateriale – pellets
  - Myndighedskrav til håndtering af tilsætningsmaterialer
- **Forår 2017: Startet fuld-skala anlæg**

DANWATEC

Dit vand – vores viden

Blødgøring - vurdering ved forskellige aktører

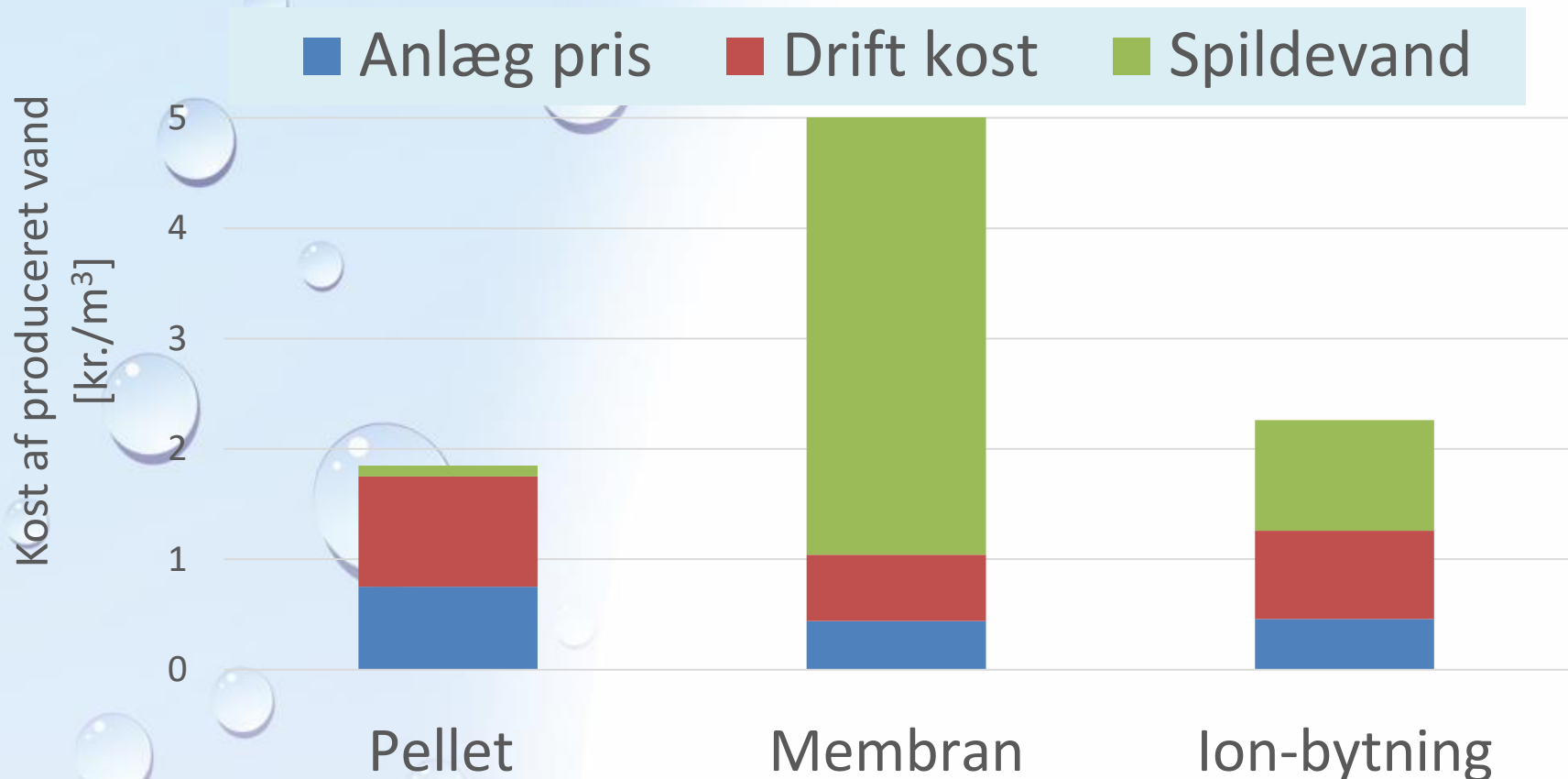
Vandværk	<ul style="list-style-type: none"> • Økonomi:<ul style="list-style-type: none"> • Anlæg pris • Drift omkostning - vandværkspasser • Vandspild = omkostninger • Kalk produkt = omkostninger • Operatøransvar, anlæg, drift, automatisering (2,5 timer/uge) • Bygningshøjde og -areal • Vandkemi:<ul style="list-style-type: none"> • Produceret vandkvalitet • Vandkvalitet vedr. blanding fra boringer og med vand fra andre vandværker
Forbrugere	<ul style="list-style-type: none"> • Vandprisen kontra besparelsen • Smag • Sundhed
Kommune	<ul style="list-style-type: none"> • Tilladelser for blødgøring (videregående vandbehandling) • Sundhed • Sikkerhed

Sammenligning af pelletmetoden med andre tilgængelige kalkreduceringsmetoder

		Pellet - metoden	Ionbytning	Membran (omvendt osmose)
Sundhed	Magnesium fjernelse	0	Negativ -	Negativ --
	Natrium	Positiv+	Positiv++	Negativ --
Anlæg og drift	Bygningshøjde	7m	3m	2m
	Energi kW/m³	0,05	0,05-0,07	0,25-0,34
	Kemikalie-forbrug	Natronlud/CO ₂	Meget salt	Antiscalant, syre, base
	Biprodukt	Pellets (kalk)	Meget saltvand	Saltvand
	Vandspild	<1%	3-5%	11-20%
Andre			Skal bruges UV-anlæg	Kan fjerne kalium og pesticider

Blødgøringsmetoder vurdering for eksempel

Årlig produktion	200.000 m ³
Hårdhed	22
Ønsket hårdhed	10

Hvorfor pelletreaktor?

Den mest lovende teknologi for central blødgøring af drikkevand
(mindste energiforbrug – og dermed CO₂-emission)

Anlæg:

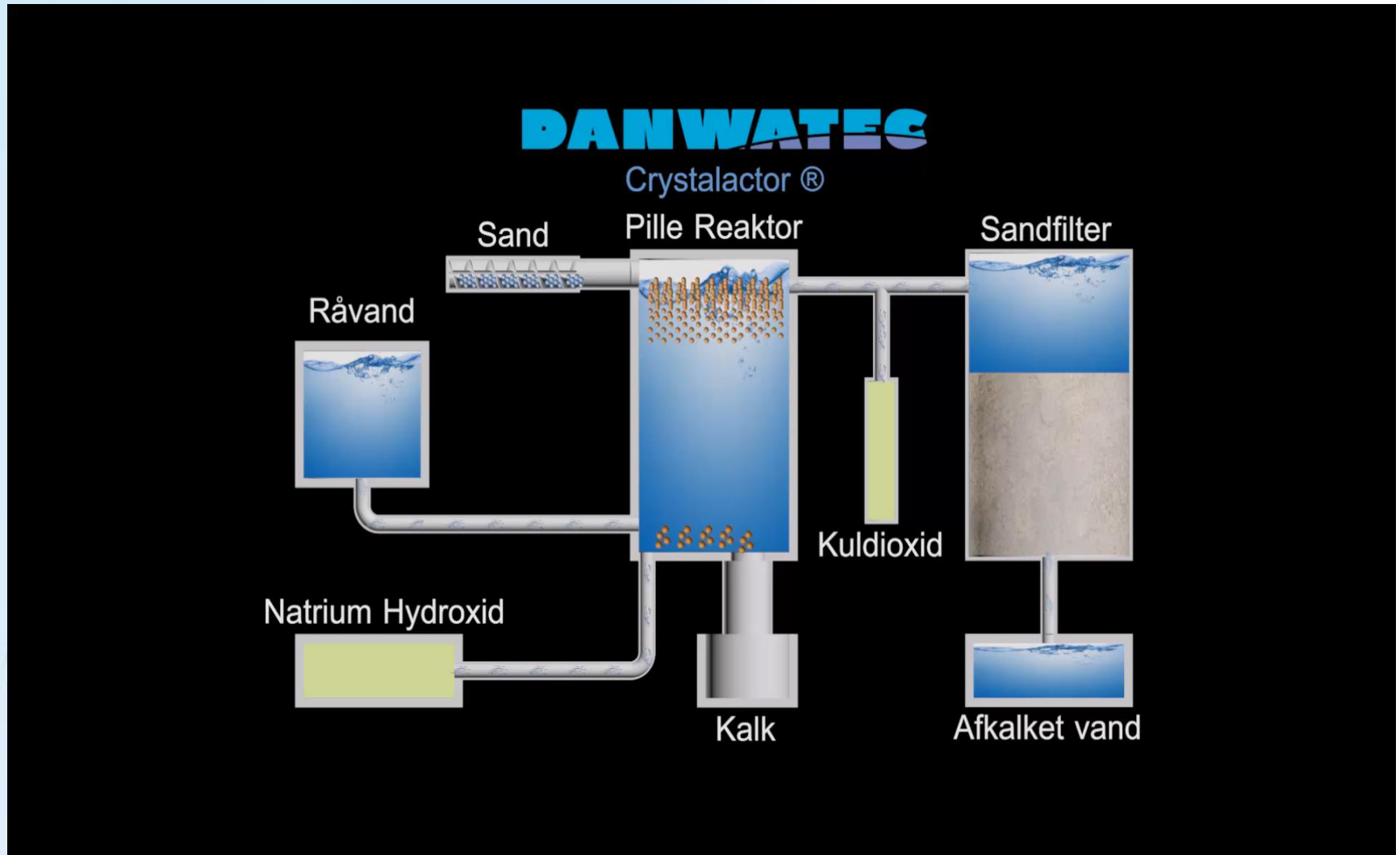
- Nemt at køre og styre
- Minimum forureningsrisiko
- Bevarer gode mineraler
- Kalkpiller, let håndterbar
- Pris, indkøb af anlæg
- Pris, salg, vandprisen

Udfordringer:

- ❖ Tilladelser
- ❖ Bygningshøjde
- ❖ Jævn produktion (i dag)
- ❖ Drift / styring / økonomi

Pelletreaktor – princippet (Crystalactor®)

NaOH (natriumhydroxid / kaustisk soda)

Brugsmuligheder:

- Margarine
- Marmelade
- Syltetøj
- Øl
- Sirup / sukkerprodukter
- Kakao & chokolade
- Pulverkaffe
- Pulverte
- Kager og bagværk (wienerbrød)

Udfordringer

Erfaring fra implementering af fuld skala pille-reaktor

Kunderne synspunkt:

- Pris
- Pris
- Pris
- Sundhed
- Smag

Kommune synspunkt:

- Sundhed
- Sikkerhed
- Vandkvalitet
- Blandingsvand med andre vandværker

OBS: Kender jeres kunder vandprisen i dag?

Man kan lære meget om teknologien, men det SVÆRESTE er at overbevise forbrugerne

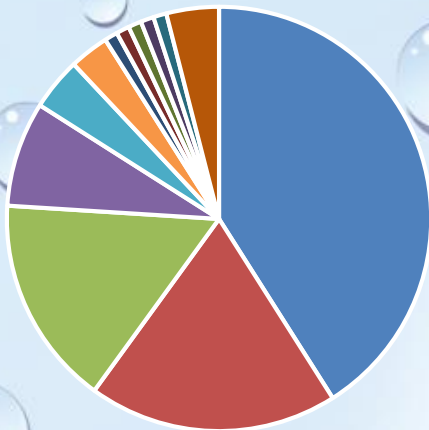
DANWATEC

Dit vand – vores viden

Problemer med sundhed?

Pelletmetoden = calcium **REDUKTION** - ikke **FJERNELSE**

Kilder til calcium i kosten

- Mælkeprodukter
- Brød og korn
- Kartofler
- Æg
- Ost
- Grønsager
- Kød
- Juice
- Drikkevarer
- Frugt
- Fisk
- Sukker og slik

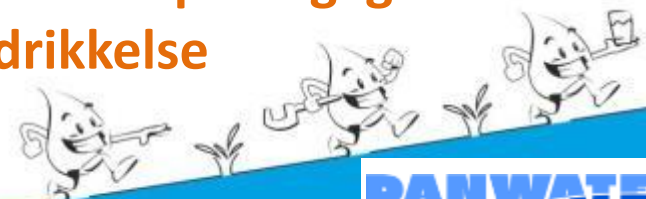
Anbefalet dagligt calciumindtag er
800 mg/dag for voksne

<http://altomkost.dk/fakta/mad-og-drikke/foedevarer/maelk-og-ost/kilder-til-calcium-i-kosten/>

Konsekvens i forbindelse med behandling af drikkevand ved pellet metoden:

	Hård vand	Blødt vand
Koncentration af calcium [mg/L]	120	40
<u>Anbefalet daglig indtagelse af drikkevand i forhold til optagelse af calcium (16% af 800 mg/dagligt) og koncentration i drikkevand</u>	1 L	3 L

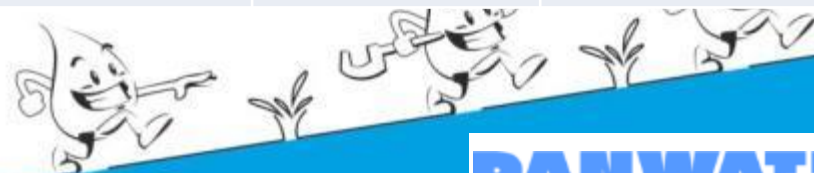
I gennemsnit indtager en voksen person 7-10 l. vand pr. dag igennem måltider og drikke

DANWATER
Dit vand – vores viden

Hvad med smag? Afkalket vand og kildevand

Parameter	Kildevand		Vand Grand Prix 2014	Blødgøring med pelletmetoden	
	Egekilde	Aqua D'OR	ARWOS, Aabenra	Før	Efter
Kalcium [mg/l]	57	36	70-77	100-120	40-50
Magnesium [mg/l]	-	3	5-7	18-25	16-23
Bikarbonat [mg/l]	310	120	180-200	330-350	250-300
Hardhed [dH°]	8	6	10-11	20-22	10
Pris [kr./m ³]	7.000	1.100	16	16,25	18

DANWATEC

Dit vand – vores viden

Erfaring fra implementering af fuld skala pille-reaktor i Store Heddinge

	Før	Efter
Hårdhed[dGH]	22	9
Kim 22 [CFU/ml]	<1	2*
Kim 37 [CFU/ml]	<1	<1*
pH	7,2	8,0
Konduktivitet [mS/m]	81	71,3
Turbiditet [FTU]	0,28	0,25
Ca [mg/L]	120	35
Na [mg/L]	16	89
Fe [mg/L]	<0,01	0,06
Ammonium [mg/L]	<0,02	<0,02
Nitrit [mg/L]	<0,002	<0,002

* Uden UV-anlæg

DANWATEC

Dit vand – vores viden

Implementering af kalkreduktion på jeres vandværk – hvordan?

Aktivitet	Ansvarlig	Måned												
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Valg af kalkreduceringsmetode (baseret på økonomi, forhold omkring driftform og sikkerhed). Muligvis brug af testanlæg over 1-3 måneder	Vandværket & Danwatec (rådgiver)	Green	Orange	Orange										
Fuldmagt / generalforsamling Ansøgning – 1 – 4 uger (Danwatec kan hjælpe med ansøgningen)	Vandværksbestyrelsen & forbrugerne Vandværker & Danwatec (rådgiver)		Green	Orange										
Sagsbehandling (op til 8 måneder!)	Kommune, Danwatec & vandværksbestyrelsen			Green	Green	Green	Green	Orange	Orange	Orange	Orange			
Godkendelse Bygning af anlæg: 3-6 måneder	Danwatec (entreprenør)							Green	Green	Green	Orange	Orange	Orange	
Opstart af kalkreduceringsanlæg: 1-3 måneder	Danwatec (entreprenør) & vandværket										Green	Orange	Orange	

Hvad kan Danwatec hjælpe med

- Valg af metoden
- Beregninger:
  - Anlægs økonomi
  - Vandkemi
- Formidling (forbrugere, kommune, m.v)
- Ansøgning til kommunen
- Konstruktion og opførelse

DANWATEC

Dit vand – vores viden

Spørgsmål?

